

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETÖ—YEAR XV.

Cena lista
je 25.00.

Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 10. junija (June 10) 1922.

Subscription \$5.00
Yearly.

Uredniški in upravni pro-
stor: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication:
2657 So. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4655.

STEV.—NUMBER 135.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

PRODUKCIJA PREMO- GA PADA IN PADA.

TEGA NE GOVORE VODITELJI
RUDARJEV, AMPAK TO PO-
KAZUJEVO URADNE STE-
VILKE.

Ingledi na organizirano delavstvo
so, da izvajajo veliko zmago.

Washington, D. C. (Federated Press). — Deveti teden rudarske stavke (od 29. maja do 3. junija) pokazuje, da se produkcija premoga znižuje in da je skupna producija trdega in mehkega premoga za trideset milijonov ton premoga prikrnjana, aka se primerna s produkcijo premoga v letu 1919, v katerem je bila velika rudarska stavka. Te številke je obdelanil geologični urad. Zdrženih držav, ki govore, da premoge rezerve hitro pohajajo in da so rudarji v ugodnem položaju, da izvajajo sijajno zmago, aka njih vrste ostanejo čvrste in trdne do sredni. Toda

Poročila izkazujujo, da so v tednu, končavšim s tretjim junijem, producirali okoli 4,550,000 ali 5,000,000 ton premoga. Pred tem tednom so producirali 4,856,000 ton mehkega premoga in 10,000 ton antracitnega. Sedaj konzumirajo na teden okoli osem milijonov ton premoga, ves premog, ki je v rezervi, ne presega dva in trideset milijonov ton. Ako se produkcija hitro ne pomnoži, bo ves premog v rezervi porabljen v osmih tednih. In tedaj se bo počutilo pomanjkanje premoga v raznih krajih Združenih držav.

Geografski urad je odklonil, da oceni premog v rezervi, toda privna, da se množina premoga v rezervi hitro krči. Temu dodaja, da se ne antracitnem trgu ne producira premog. Pred enim letom so v enem tednu producirali po 1,988,000 ton antracita, zdaj pa producira manj kot deset tisoč ton antracitnega premoga na teden. Popolna paralizacija na antracitnem polju je najboljše očakovanje v rokah rudarjev.

Geografski urad poroča, da je prenehala produkcija koka (Bechive coke) v osmem tednu rudarske stavke. V vsem času so producirali 101,000 ton koka, ali komaj 25 odstotkov tega, kar so v letu 1920 producirali ob tem času. Skupna produkcija v tem letu je zaostala za 14 odstotkov za lanskou produkcijo, ko je bilo v industriji občutiti največjo krizo.

Geografski urad prizna, da so vrste rudarjev trdne. Poročilo pravi: V sedmem tednu stavke ni opaziti luknje v vrstah stavkarjev v močno organiziranih distriktil. V conellavillskem distriktu so se pričeli vrati, toda produkcija je bila povisana za prav malo. Več rudarjev se je vrnilo na delo v jugovzhodnem Kentucky in Tennessee. Največja povrnitev na delo, ki je bila opazita, je bila v distriktu New Riverja, kjer so pričeli delati v rudnikih z zelo znižanimi močmi. Toda produkcija na polju New Riverja je začela kljub temu daleč za normalo. Producija na polju v Somersetu je padla. V Zapadni Virginiji se je v neučinkovitih rudnikih povisila produkcija za spoznanje. V močno organiziranih distriktil pa niso nikjer pričeli z delom. V Pennsylvaniji pa stavka še vedno na tisoče in tisoče rudarjev na neorganiziranih poljih.

Premogovniški podjetniki so zelo vznemirjeni zaradi položaja, ki se je razgalil pred njimi na konferenci s Hooverjem v Washingtonu. Čeprav so premogovniški podjetniki izdali najprej optimistične izjave, ne morejo utajiti, da premog hitro pohaja in Hoover je sam podvzel korak, ki ga on imenuje posvetovanje za "pravne cene", da tako zabraniti povisanje cene in panično zahtevanje po premogu, ki bi hitro spraznila skladilca, na katerih je premog v rezervi.

Organizirano delavstvo še ni imelo nikdar tako lepe prilike, da izvajajo sijajno zmago, kot jo ima v sedanji rudarski stavki. Zdaj ni položaj več tak, da bi se uzbalo, na katero stran se nagne zmaga. Rudarji ne delajo devet tednov in mnogi trpe hudo. Ako se vpošteva to in da mnogi okra-

(Dalej na 3. strani.)

RUDARJI VIDLIJO ZNAMENJA ZMAGE V VOJNI Z OPERA- TORJI

Cresson, Pa. — (Federated Press) — "Penn-Central News", glasilo rudarjev v srednji Pennsylvaniji, kaže, da je zmaga rudarjev blizu. Pomanjkanje premoga, ki se vedno bolj občuti, je glavno znomenje pihajajoče zmage. Odbornikom organizacije v centralni Pennsylvaniji so znana fakta, ki govore v prid njih. List piše:

"Trg premoga bo kmalu pantičen. Čeme poskočiti. Ljudstvo bo trpelo in drago plačalo svojo vero v operatorje, ki so lagali, da kmalu pošenje rudarjev nasi na delo. Objavljeni podatki o zalogi premoga v rezervi so napačni in nezanesljivi. Vlada z operatorji vred je alarmirana vsled položaja in bo kmalu primorala nekaj storti, ako bo preprečiti splošno stagnacijo industriji."

IZGONSKA VOJNA PRO- TI RUDARJEM V PENNI.

Okrug 522 družin je bilo doslej izgnanih iz kompanijskih hiš.

ORGANIZACIJA JE DALA 750 SOTOROV.

Cresson, Pa. — (Federated Press) — John D. Rockefellerjeva Consolidation Coal kompanija je po dveh tednih odmora obnovila izgonsko vojno proti stavkujočim rudarjem. Petintrideset družin v Myersdalu je te dni prejelo ukaz, da morajo zapustiti kompanijske hiše. Rudarska organizacija je hitro poslala petindvajset šotorov iz Portage, Cambria county. Ostalih deset deset družin najde začasno zavetje pri rudarjih, ki imajo svoje hiše.

Organizacija primanjkuje šotorov. John Brophy, predsednik okrežne organizacije, je hitro naročil 150 šotorov. Skupaj je unija naročila 750 šotorov za centralno Pennsylvanijo do danes. Vse družine, ki so bile doslej vržene iz kompanijskih stanovanj, so takoj dobile streho.

Doslej je bilo izgnanih 522 družin; mnogo družin je zapustilo prejšnja stanovanja, predno je prišlo obvestilo za selitev. Nekateri družbe niso izgnale rudarjev, ker vidijo, da jim s tem ne naredi posebne škode.

V enem samem slučaju je bila unija v zadregi, ko je priselil izgon rudarjev nepričakovano. To je bilo v Husbandu blizu Quemahoninga, kjer je bilo izgnanih 18 družin na cesto in šotori niso bili pripravljeni. V naselbini ni privatnih stanovanj in družba ni hotela dati rudarjem telefona, da bi bili obvestili organizacijo. Nekaj rudarjev je hidilo več milij, predno so sporočili umišljeni odbornikom, da so rudarji pod milijem nebou. Družine so bile prvo noč brez strehe, toda drugi dan so bili šotori že postavljeni na krčevini zunaj naselbine. Izgon je izvršil D. B. Zimmerman, predsednik Quemahoning Coal Co., oni "Bronco" Zimmerman — kakor ga imenujejo — ki nosi puško na ramu in pas z naboji koder hodi in kateri je pod poročtvom \$1000, ker je strejal na organizatorje v Ralphonu pred nekaj tedni.

Lastniki unijoniziranih rudnikov ne izgajajo rudarjev iz svetih stanovanj. Operatorji v unijskih okrajih v splošnem mirujejo in čakajo. Nekateri so celo tako "dobri", da so značili stanarino, dočim drugi ne pobirajo stanarie in čakajo, da bodo rudarji platali, kadar se vrnejo na delo.

Tupatam so rudarji že v stiski, med njimi se oglaša pomanjkanje. Toda rudarji si pomagajo kolikor zmožno in morejo in pravijo, da bodo vzdrali do jeseni, če bo treba. Organizacija je zasnovala možno akejzo za tiste stavkarje, ki so najbolj potrebljeni pomoci. Med temi je dosti takih, ki niso delall že dolgo časa pred stavko.

VРЕМЕ.

Chicago in okolica: V nedelja deloma oblačeno, toda vroče. Različni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 84, najnižja 74. Solnce izide ob 5:14, zadeje ob 8:24.

ZMAGA BIZNIŠKIH INTERESOV SE SPREMINI V PORAZ.

DELAVCEM BO ODPRLA OČI, DA SE MORAJO ORGANIZIRATI TI POLITIČNO.

Privatni bizniški interesi so sami grobokopi svojega gospodarskega sistema.

Washington, D. C. (Federated Press) — Odlok najvišjega zveznega sodišča v zadevi Coronado Coal kompanije proti rudarski organizaciji United Mine Workers of America, po katerem velja protitrustovski zakon tudi za delavsko unijo v odškodninovih zadevah, ako je stavko ovirajo meddržavno trgovino, je res najhujši udarec za delavsko unijo, ki so jih prejeli od sodišča. Na drugi strani bo pa ta odlok popolnoma drugače učinkoval. Predvsem bo delavcem odprt oči, da so njih interesi skupni, da morajo spopolnit svoje strokovne organizacije, a obenem se morajo organizirati politično, da se lahko bojujejo za svoje pravice tudi na političnem polju. Kar ni moglo ustvariti na tisoče zavednih delavec v ustimo ali pismeno agitacijo, povzroči sodniški odlok, ki se izkaže kot pravi bumerang. V Washingtonu je danes precekinje število ljudi, ki so prepričani, da zadeva Coronado Coal kompanije, katero privatni bizniški interesi smatrajo za veliko zmago, spremeni se vedji bumerang, kot je bil Taff-Valov odlok na Angleškem v letu 1905, ki je povzročil, da so se angleški delavci organizirali politično v delavski stranki.

Med zadevo Coronado Coal kompanije in Taff-Valovim odlokom je precej sorodnost. Po tem odloku je najvišja sodniška instanca, lordova zbornica, smatrala, čeprav so bili v letih 1871 in 1875 sprejeti zakoni, ki so legalizirali unijo in avtorizirali stavke, da so delavski uniji inkorporirane telesa in da so njih bolniški, posmrtniški skladi in skladi za izplačevanje podpore brezposelnim članom podvrženi odškodniniskim tožbam.

Nazadnjaški podjetniki so se takoj poslužili Taff-Valovega odloka in vložili so tožbo proti delavskim unijam v nadi, da jih bo bankrotirajo. Ali delavski uniji so se bojevale in med organiziranimi delavci se je pričelo žiriti spoznanje, da morajo pokazati svojo politično moč napram privatnim bizniškim interesom, ako hočejo kaj doseči. To je bil mrzljek curek vode na vse privatne bizniške interese. Ustanovila se je delavška stranka in prišlo je do razprav v parlamentu in posledica teh razprav je bila, da je bila sprejeta postava, ki je razveljavila Taff-Valov odlok.

Najmanjši dvom ne postoji, ako ostane v veljavi odlok v zadevi Coronado Coal kompanije, da so v nevarnosti pravice, po katerih smejo delavci ustanovljati delavške strokovne organizacije. Ta odlok odpira celo pot, da bodo izdani še drugi odloki, ki še hujše učinkujeta.

Delavski voditelji pravijo, da je besedilo odloka precej širokemu pomenu in da lahko nižji sodniki na različne načine tolmačijo, kaj je oviranje meddržavne trgovine.

Odlok pomeni za delavstvo, da se mora organizirati politično in se bojevati za svoje pravice z glasovanjem na volilču, ali da se strokovno organizirani delavci odpovedajo vsem pravicam, ki so jih izvojevali v zadnjih štirideset letih. Politična delavška akcija pa mora biti enota in razredno zavedna, da bo imela uspeh. Ali voditelji strokovno organiziranega delavstva razumejo to resnie?

SLABA TRAČNICA JE POVERE- ILA ŽELEZNISKO NEZGODO.

York, Pa. — Ekspresni viak pennsylvanske železnice je skočil raz tir pri Brillhartu. Kurjač je bil ubit. Strojevodja in več potnikov je bilo ranjenih. Nesreča je povzročila slaba tračnica.

ZADEVA SACCA IN VANZET- TIJA PRIDE PRED KON- VENCIJO A. F. OF L.

Boston, Mass. — (Fed. Press)

Ameriška delavska federacija bo pozvana na svoji konvenciji prihodnjega teden, da se zavzame za Sacca in Vanzettija, italijanska delavska organizatorja, ki sta bila obsojena na smrt zaradi ropa in umora, o katerem trdita, da ga nista nikdar izvršila. Delegatje Centralne delavake unije v Bostonu bodo spravili zadevo na dnevnih redih. Mnoge druge strokovne organizacije so obljubile, da bodo podprtne akcijo zastopnikov delavstva v Bostonu.

SUBVENČNA PREDLO- GA PRIPRAVLJA NOVE ZADREGE.

ČE BO SPREJETA PRED NO- VEMBEROM, PRIDEJO V NE- VAROST NEKATERI KRALJ- SLIKANSKI SDEŽEI V KONGRESU.

Ali privatni parobrodni interesi so nestrpni in pritisajo ...

Washington, D. C. (Federated Press) — Nova zadrega vstaja za predsednika Hardinga in voditelje republikanske stranke, ki so prepričani, da zadeva Coronado Coal kompanije, katero privatni bizniški interesi smatrajo za veliko zmago, spremeni se vedji bumerang, kot je bil Taff-Valov odlok na Angleškem v letu 1905, ki je povzročil, da so se angleški delavci organizirali politično v delavski stranki.

Predsednik zahteva, da se sprejme subvenčna predloga za parobrodne države. To zahtevajo tudi parobrodni vlečenje. In sicer zahtevajo, da se predloga sprejme, predno se zaključi konгрanci zasedanja. Voditelji v kongresni zbornici niso za sprejem predloga, kajti njim je znano, da ljudstvo ne mara zanjo in da je nepriljubljena. Zelo sitni so v srednjem zapadu, zategadelj nekateri misijo, da je bolje, ako se predloga odloči in pride na dnevnih redih še po volitvah v novembri.

Predstojnik republikanske stranke je predložil v službi in formirani so v večjih organizacijah v Washingtonovem parku, da se izvrši letna inšpekcija departmanta. Policijskemu načelniku Fitzmorisu je bilo poverjeno vodstvo inšpekcije. Gornja fotografija pokazuje tisoč polovojopivov v vrsti in čakajočih na prvega deputija Aleksandra, ki je bil izvoljen.

Voditelji republikanske stranke so v zbornici argumentirajo, da bo subvenčna predloga sprejeta pred novembrom, da se privreda ne zanima za "praktično politiko" in postaja nepotrebljiva, kajti radi bi položili svoje roke na javno blagajno. Harding bi rad videl, da je predloga takoj sprejeta. Ponudil, se je celo, da prevzame osebno odgovornost.

Tako požrtvovanje nima najmanjšega vpliva na "praktične političarje". Oni pravijo, da bo delavški interesi se ne zanjamijo za "praktično politiko" in postaja nepotrebljiva, kajti radi bi položili svoje roke na javno blagajno. Harding bi rad videl, da je predloga takoj sprejeta pred novembrovimi volitvami. V novembri bo treba iti na volilčno fronto in prav lahko se dogodi, da marsikdo blešči kot mrljč na političnem bojišču, ki dela tik pred volitvami neumnosti.

Položaj je tak, da je zelo dvomljivo, da se predsedniku posreči spraviti subvenčno predlogo pred novembrovimi volitvami pod streho. Tako je voditelji žigajoči na prvega deputija Aleksandra, ki je bil izvoljen.

Nekakor pa ni v interesu javnega varstva, da se policijsko moštvo muči in utrujuje z nepotrebnimi paradami, ko ljudje vselej vročine padajo onemogli na

ZGODOVINSKO DREVO POSE- KANO.

Middletown, N. J. — Tukaj so posekali historično drevo blizu Goeshena, na katerem so obesili pred 143 leti v ameriški revoluciji Claudio Smitha, torija, angleškega vohuna, bandita in morilca. Mestec se je trudilo, da obrani drevo, toda razkrojenje je bilo že tako veliko, da se je bilo nesreča.

Paragvajski vstati smagujo. Buenos Aires, Arg., 9. jun. — "La Nación" javlja, da so reprezentantji Paragvaja v povojilni topnišarke sudi, da je silni vihar prekušil soln.

MORGAN

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Reklami se ne vračajo.

Naročnina: Zadnjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto. \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri meseca; Chicago \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta, \$1.25 za tri meseca, in za inozemstvo \$2.00.

Nadav na vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-29 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Group of the Slovenske National Benefit Society.

Owned by the Slovenske National Benefit Society.

Advertising rates on request.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v obiskovanju s. pr. (April 30-22) poleg valjega imena na nadzornem delu vam je v tem dnevu potisklo naročnik. Pomevno je pravljeno, da se vam ne ustavi list.

DELAVCI SE ŠE VEDNO DAJO SPELJATI NA LED.

Iz Sydneyja v Avstraliji je došla vest, da je bila v Novem Južnem Valesu poražena delavska stranka. Nasprotniki delavstva so dobro vedeli, da s poštenim in odprtim bojem ne opravijo ničesar in poslužili so se takih laži, kakršnih se poslužujejo klerikalci na Slovenskem, da lahko ribarji v kalnem med slovenakimi kmeti in delavci v starji domovini.

Kakor na pr. slovenski klerikalci na Slovenskem pri vsakih volitvah kriče na ves glas, da je katoliška vera v nevarnosti in da hočejo socialisti poteptati katoliško vero in uvesti brezverstvo ali pa protestantovska ali židovska vero, zdaj bo vlekla tudi pravoslavna, ravno tako so izkorisčevalci delavstva v Avstraliji zakričali nekaj tednov pred volitvami, da je v Novem Južnem Valesu v nevarnosti protestantovska vera. V tej avstralski državi je namreč 75 odstotkov protestantov in 25 odstotkov katolikov. Katoliki so v manjšini in ker delavska stranka v Avstraliji prizna enake pravice za vse vere in ne daje nobeni prednosti, so delavci katoliškega verskega prepričanja volili kandidate delavske stranke.

To dejstvo so izrabili delavski izkorisčevalci, da so napeljali vodo na svoj mlin. Da so fraze o veliki nevarnosti, ki preti protestantovski veri, še bolj vlekle, so dodali, da je delavska stranka nelojalna britskemu imperiju in da soglaša z boljševiki. Posledice take umazane agitacije niso izostale. Izvoljenih je bilo 37 delavskih poslancev, 1 demokrat, 43 protidelavskih poslancev, 9 pristašev farmerške stranke. Delavska stranka je proti vsaki koaliciji. Odklonila je zvezo s farmerško stranko, na kar je delavska vlada podala ostavko, ker ni imela več večine v poslavodajni zbornici.

Delavci že občutijo posledice svojega nepremišljenega ravnanja. Kandidatje protidelavskih strank so sicer obljubili, da ne bo znižanja mezde. Komaj se je pa v državi razkrila vest, da je zmaga protidelavskih strank, je pričelo splošno zniževanje delavske mezde in tedenski delavni čas se je povisil od 44 na 48 ur. Obenem se je pričela širiti tudi brezposebnost.

To je šele začetek. Preklicanih bo precej postav, ki so bile sprejete v korist delavstva. Lahko se reče, da bo delavstvo izgubilo skoraj vse, kar si je pridobilo z velikimi žrtvami v večletnem boju, ker se je dalo zapeljati po agitatorjih, najetih od svojih izkorisčevalcev, da je protestantovska vera v nevarnosti, ako zmaga delavske stranke pri volitvah. Sestran delavec protestantovskega verskega prepričanja, ako bo brez dela, bo lahko šel zdaj v cerkev in molil za vsakdajni kruh in delo. Seveda se bo kmalu prepričal, da molitev ne nastiti njegovega praznega želodca, še manj mu pa preskrbi delo. Spoznal bo, da so ga izkorisčevalci ukanci, ko so mu pripovedovali, da je protestantovska vera v veliki nevarnosti, ako zmaga delavske stranke. Prepričal se bo, da je bila v nevarnosti le denarna mošnja njegovih protestantovskih in katoliških izkorisčevalcev, ako zmaga delavska stranka. To spoznanje bo prišlo prepozno in nositi bo moral težko butaro do prihodnjih volitev in še nekaj časa po končanih volitvah, ker delavska stranka ne bo mogla takoj po volitvah odpraviti vsega zla, ki so ga povzročili delavski nasprotniki v tem kratkem času.

Delavstva ne more osvoboditi mezdne sužnosti nihče drugi kot delavstvo samo. Delavec, ki pričakuje, da ga osvobode njegovi izkorisčevalci, pa naj pripadajo k protestantovski, katoliški, židovski, mohamedanski ali budistični veri, je podoben človeku, ki je padel v puščavi v jamo, kliče na pomoč, stoka in joka, ne napravi pa pozkus, da sam zleže iz jame, dasiravno vodi iz nje dobro uglašena pot.

Dokler se bo delavstvo dalo begati s frazami ob času volitev, da je vera v nevarnosti, bo služilo še dolgo časa za tano svojim izkorisčevalcem. Delavstvo lahko zmaga, ako je organizirano medversko in mednarodno. To je netujljiva resnica!

LJUDSTVU HOČEJO PODRAŽITI SLADKOR.

Sladkorni baroni so vzdrževali precej močno parlamentarno zakulisnistro v glavnem mestu, da se obdavči kubanski sladkor. Zdi se, da so se parlamentarni zakulisniki dobro razumeli na svoje delo, kajti na sto funtov kubanskega sladkorja namenavajo naložiti \$1.60 colnine. Dozdaj je colnina znakala le en dolar. Znano je, da pride polovica sladkorja, ki se porabi v Združenih državah v Kubo.

Kdo bo imel od te colnine korist, ki podraži sladkor za šestdeset odstotkov?

Nihče drugi kot domači tovarnarji, ki izdelujejo sladkor. Finančna poročila družb, ki lastujejo tovarne za izdelovanje sladkorja v Združenih državah, dokazujejo, da te družbe niso imele izgube, dokler je bilo le dolar colnine na sto funtih sladkorja, ampak te družbe so imele lep dobiček vsako leto.

Znano je, da so v tovarnah za produkcijo sladkorja precej nizke mezde, ker dela v teh tovarnah prav malo izučenih delavcev, navadni delavci pa niso organizirani. Producijski stroški so torej nizki, profitti tovarnarjev pa veliki.

Sladkorni baroni pa s temi profiti še niso zadovoljni in pritisnili so na kongres, da se povpraša uvoznilo na kubanski sladkor, ki tvori zelo važen živež za ljudsko prehranitev. Povprašanje colnine na sladkor ne bo povzročilo drugega kot povprašanje sedanje draginje. Tako se rešujejo socialni problemi. Za tako reševanje socialnih problemov res ni treba imeti veliko pameti.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitalcev Prosveta.

La Salle, Ill. — Okramli sem že nekaj spominov na šesto redno konvencijo v Springfieldu, Ill., kjer so si nekateri nasprotovki Prosveta domislili, da bi morala Prosveta prenehati kot dnevnik. Kje bi se bilo našlo članstvo SNPJ, če bi bilo prenehalo izhajati jednotino glasilo kot dnevnik?

Danes je borba med proletarijatom in kapitalizmom kot še nikdar prej v zgodovini Združenih držav. Gre se za to, kdo bo postal na bojišču s polomljennimi kostmi delavcev ali kapitalist. Gorjeti, delavec, če boš postal ti! Tvoj sovražnik ti ne bo dal prilike, da bi se ti izravnale kosti, zato bo poskrbel in jih še bolj potomil, da bo za vsak nadaljnji odpor nezmožem ter boš moral plesati kakor bo godel podjetnik. Če pa bo postal na bojišču strti tvoj nasprotnik, boš, delavec, imel priliko postaviti se tem trdine na noge, da bo vedno pripravljen odbiti nadaljnje udarec.

Dokler se bira ta boj, vidimo, kako velike važnosti je dnevnik Prosveta za slovensko delavstvo, kajti potom nje se seznamjam in izvemo o uspehih naših stavk ter situaciji sploh. Dnevnik Prosveta valedi tega imenujem bojno letalo zavednih slovenskih delavcev v Ameriki in priporočal bi, naj nese vabilo za stavko tudi tisti, ki delajo v Colorado in ga izroči društvo št. 298 SNPJ, da se odzovejo vse oni, ki jim je za čast in se zavedajo, da so delavci. Odločijo naj orodje sedaj, s katerim si kopljajo nizkotno nečast in se jih bo prijelo nelepo ime izdajalcev. Zoper naj postanejo vredni prejšnji imen. Če ste vi slepi, bodo prišli gledati vaši otroci, kdo si vošleleleto v armo in sramovali se bodo svojih staršev. Vem, da je teško pričeti z organizacijo, toda brez pričetka ni konca. Čer nekaj let, ako se organizirate, pa bo v vami ravnotako kot je tu v La Salle in okolici, kjer med organiziranimi premogarji in podjetniki ni nikakih sovražnih nastopov. Celo v prodajalni, ki je last premogovne družbe, dobe na krediti tisti premogarji, ki so pred stavko v nji kupovali. Izpostavljeni nismo nikakim šikanam.

Upam, da vse to ve tudi br. Keklich, saj je delal v tukajnjih rojakev in bil član društva Sokol, št. 98 SNPJ, odkoder se je presebil v kraj društva št. 298, kjer sedaj opravlja delo. Kar on piše v javnost potom Prosvete, sem prepričan, da ne drži. Slovencev nimam tako malo kot on naglaša, kar povejo oni, ki so že tam delali in so sedaj na stavki. Vsi, ki so že delate, malo premislite vse posvine in danačini položaj. Če ste člani jednotne, si zapomnite da jednota ne trpi v svojih vrstah takih ljudi, ki med stavko delajo, kajti to je proti njenim pravilom.

Bestu Blatniku priporočam, naj se še oglaši. — T. Kralj.

Midway, Pa. — Po naši naselbini krijejo govorice, da po westmorelandskem okraju operatorji negotovajo odotne premogarje, da bi se vrnili na delo, ker tu v 5. distriktu (zapadni Pensylvaniji) že vsi rudarji delajo. To je lažnjava zvišača podjetnikov, ki bi radi omajali solidarnost med stavkujočimi premogarji. Poslušajte se v ta namen razstavljajoči karikaturi v Trinidadu. Vražaj je, da hočejo zapeti postati člani jednotne ali pa hočejo dobiti posmrtnino v celem kakor je kdo zavarovan.

Tukaj rojaki vidite, koliko je vam bodo dali, če se vrnete na

voda povzpela nad pšenico in par tek "prostovoljnih delavcev" bi nam radi parekovali, bili obenem svetni pristali C. F. and L kompanije ter člani jednotne. To pa ne doveljuje naša pravila, še manj pa bo oni ravnatelji roviod konvencijske za našo jednoto. Ni še dovolj tem ljudem, da so že precej znani v javnosti radi društva od meseca novembra in decembra v preteklem letu, sedaj bi radi še celo rovarili proti jednoti. Zrealili bi jo radi, aki bi se jih to le posrešila. Tako početje je izdajalško, ker prodali bi radi našo jednoto, če bi to le mogli storiti. Posrešilo se jim pa prav nič ne bo, ker jih je le toliko, da jih lahko zaštejemo na prsti, nas članov jednotne pa je že 40.000.

Svetoval bi jih še sedaj, da pristopijo v naše vrste, da ne bo prepozna. Po končani stavki bo prišel dan obraščuna. Tedaj ne bo treba nobenemu poštencemu delavcu potisniti klobuka na oči, najestet pa nima nikdar čistega pogleda pred poštenim delavcem. Najraje pogleda v tia ali v stran? Zakaj bi ne bila sloga med nami in bi tempaj izvozivali dober inid stavke za nas? Stojmo trdno v naših vrstah do konca stavke. — F. T.

Johnston City, Ill. — Tridesetih leta je dan, ki ga praznuje Američani v počasjenje mrtvih. Kakor v vseh mestu smo tudi pri nas šli obiskati svoje drage, ki spijo svoje posledje spanje pod seniljo. Vaš, ki ima koga ranjke, je nesel na pokopališče venec ali kito cvetja za spomin v smrtni, da mu tam počiva nekaj drag sorodnik ali snance. Obiskovanje grobov se je vrnilo pred tem, popoldne, popoldne pa nas je vzbudila godba, igrajoča v parku za počasjenje onim, ki so padli v civilni vojni leta 1776 in v drugih vojnah. Po godbi so nastopili pričinjenci govorniki in govorili v čast vsem mrtvim. Med govorniki je bilo še največ duhovnikov različnih ver, advokatov in doktorjev, samo niti enega premogarja ali drugega delavskega na bil, čeprav je sami premogarji 90 odstotkov v tam mestu. Poslušali so bili seveda sami premogarji.

Vsek govornik je v početku govoril začel govoriti v počasjenje onim, ki so padli v vojni, nato pa je pričel govor o svobodi in principih ameriškega ljudstva. Načinili so govorilci, kaj je treba, da so delave poslušniki današnjih vlad, ki je vladila, sestavljena po narodu in za narod. Prikazovali so tudi, da je treba, da se vse načini govorilci pa ne nikogar nikoli. Na vse naše želenje so zvezgli krivdo radi teh nedostatkov na inozemstvu, ali kakor jih nazivajo "foreignerje". Govorili so o njih kakor o bolševikih, da je L. W. W., komunist in neven še kaj vse. Tudi so jim povedali, kako morajo proti nam postopati, da nas je treba deportirati, ker kratimo svobodo in principje Zedinjenih držav. — M. Meek.

Moon Run, Pa. — Kolikor nase je premogarji Pittsburške premogovne družbe v tej naselbini, ali ne obrazujemo. Obrazujejo le mali rovi v bližini, toda ne v vedenji meri, vstavljamo jih, kolikor je mogoče. Vsak delavec želi zaslužiti pri delu, na kakovino se razume in tudi jaz sem dobil teško. Družba je popolna, in bo tako ostalo tako dolgo, da bodo operatrorji prisnali, da se z organizacijo kot je U. M. W. of A. ni dobro hosti. Seveda je na nas ledeče, če bomo solidarni toliko časa, da dosežemo boljše življenske pogoje in boljši obstanek.

Stavkarji širok Unije bodite solidarni in vstavljajte do konca; vse, ki je delate, pa stopite v naše vrste, da ne bo nikogar stran po končani stavki, da ga bo kdo vprašal, kjer je bil za časa sedanje velike stavke. — Stavkar.

Načinili so govorilci, kaj je treba, da so delave poslušniki današnjih vlad, ki je vladila, sestavljena po narodu in za narod. Prikazovali so tudi, da je treba, da se vse načini govorilci pa ne nikogar nikoli. Na vse naše želenje so zvezgli krivdo radi teh nedostatkov na inozemstvu, ali kakor jih nazivajo "foreignerje". Govorili so o njih kakor o bolševikih, da je L. W. W., komunist in neven še kaj vse. Tudi so jim povedali, kako morajo proti nam postopati, da nas je treba deportirati, ker kratimo svobodo in principje Zedinjenih držav.

Ce boste vse to govorili Morgan ali Rockefeller, bi še ne bilo nič edunega, toda največ so to govorili ljudje, ki "učijo Kristusov nauk, da je treba ljubiti svojega bližnjega, ljudje, ki pravijo, da imajo dušo in ki gredo med ljudstvo v imenu Boga. Pravimo, da nam je slab v Ameriki, a še nam je predobro, ker vse take govorile so premogarji poslušali z odobrenjem. — Tony Shragal.

Yale, Kans. — Iz tukajnjih naselbine opravlja delo nekaj Slovencev po onih malih "dinkih" jamah in nihče se ne zmeni sanje kako bi s tem neleplim delom ne delali škode nam stavkarjem in celokupni organizaciji. Nek tukajnjih rojaka, ki se steje dobre Slovenia, je šel opravljati delo v 50 milj oddaljenem kempu Woerland, dasi v mirnem času ni nikdar hotel opravljati dela v rovu. Pred svojo družino in drugimi pridnimi delavci se je ingovarjal, da je bolan in ga vse boli. Kaj rad piše razmo bronzo, posebno po "belega mulca", na kar ni čudno, če dobi po par dneh nervoznega mačka. Ta človek dela v vsaki stavki zgago stavkarjem in celo drugim delavcem prigovarja, naj gredo na delo. Ne vidi pa v kakem pomankanju, da bi moral opravljati tako delo. Njegova dva sinova sta delala pred stavko v Illinoisu in mu poslala več denarja, posebno starejši sin mu je izdal že več dolarjev.

Zadnje čase sem tudi videl v Prosveti razpravljanje o postavah, radi omejevanja porodov. Po postavah ne sme zdravnik nikomur nasvetovati v tem oziru in tudi drugi ljudje ne smejo o tem govoriti ter si priporočati. "Trenutno glavno drugega pritak ne rabim", mi je reklo nek možek. — L. S.

Grki bombardirajo turško mesto Carigrad, 9. jun. — Grki bojni ladiji obstreličajo turško pristaniščno mesto Samson na obali

Oba sinova sta zavedna delavca ter stojita trdno v naših vrstah v tem boju, na svojega očeta pa se zgrajata. Branili sta mu na delo v tem kritičnem času, pa vse ni pomagalo; kar je bil, je in bo.

Tudi drugi, ki sedaj delajo, na hiv v kakem pomankanju. Med našo protestno stavko so vse čas delali v jamah po Mo., takoj v preteklim letu, sedaj bi radi še celo rovarili proti jednoti. Zrealili bi jo radi, aki bi se jih to le posrešila. Tako početje je izdajalško, ker prodali bi radi našo jednoto, če bi to le mogli storiti. Posrešilo se jim pa prav nič ne bo, ker jih je le toliko, da jih lahko zaštejemo na prsti, nas članov jednotne pa je že 40.000. Svetoval bi jih še sedaj, da pristopijo v naše vrste, da ne bo prepozna. Po končani stavki bo prišel dan obraščuna. Tedaj ne bo treba nobenemu poštencemu delavcu potisniti klobuka na oči, najestet pa nima nikdar čistega pogleda pred poštenim delavcem. Najraje pogleda v tia ali v stran? Zakaj bi ne bila slogan za jednotne potomci? — F

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Drugi kongres moskovske strokove internationale se vrši 25. oktobra v Moskvi. Tako javja A. Lozovskij, tajnik-blagajnik omenjene internacionale.

Več ko 6000 delavcev vojakov v New South Walesu (Avstralija) je brez dela. Veliko večje število brezposelnih bivših vojakov je v drugih avstralskih državah. Delavske razmere v Avstraliji so zdaj tako slabe. Delodajalec so najprvo ustvarili umetno brezposelnost in potem so pričeli s splošnim zniževanjem mezd.

Stavka tekstilnih delavcev na Vzhodu se nadaljuje. Lastniki predilnic in tkalnic v Manchesterju, N. H., so poskušali odpreti šest tovarn z velikim blufom, ki se pa ni obnesel. Najprvo so nazanili v časopisih in na plakatih, da veliko število delavcev želi vrnilti se na delo in da so tevaznari sklenili ustreši njihovi želji. Ko je prisko določeno jutro, so zatulile parne piščali in pred tovarnami je stalo 25.000 stavkarjev, da vidijo, kdo so tisti ki želijo vrneti se na delo. Kakih 60 delavcev je bilo v tovarni — čez nekaj minut so pa prisliveni in tovarne so bile sotep zahteve. — Stavka tekstilnih delavcev v New Hampshire, Massachusettsu in Rhode Islandu traja še od 13. februarja t. l.

37. KUKLUKSOVOV OTOČEK

NIE.

Invršili so napad na dom Fidel

Elduyna.

Los Angeles, Cal. — Vseporočata je obtožila 37 kukluksovov na radi napada v Inglewoodu, ki je bil izvršen 2. aprila. Med obtoženci so trije kuklukski odborniki. Iz glavnega kuklukskega stana poročajo, da so bili trije odborniki suspendirani, kuklukscevi pa izjavljajo, da še vedno izvršujejo svoje funkcije kot odborniki kljub suspenziji.

Vsa obtoženo mora položiti tisoč dolarjev poročstva. Izjemna velja le za N. A. Bakerja, organizatorja kuklukscev za okraj Los Angeles, ki je sam priznal, da je vodil kukluksko držalo. Zanj je določenih \$10,000 poročstva.

Obtožnike so različne kot n. pr. napad z namenom, da se izvrši umor, ugrabljenje itd.

Pri napadu na dom Fidel Elduyna v Inglewoodu je bil konstabl M. B. Mosher ubit, njegov sin Walter in Leonard Rugg, pomočna konstablerja pa ranjena. Na domu Elduyna je bilo v kleti precej vina in napad je bil izvršen zaradi njega. Mostni marshal Frank Woerner je pričel streljanju in držal je bežala na vse strani, ki je štela okoli dve sto petdeset oseb.

Elduyn izjavlja, da je držal pobrala skoraj vse njegovo vino in je prisilila dve dekleti, da sta slegli nočno oblike. Njega in njegovega brata je držal na vrvi vlečka šest milj daleč. Okrajni pravnik Thomas L. Wolwine je uvedel hokno preiskavo na glavnem stazu kuklukscev, kjer je zaplenil zapiske in druge važne dokumente.

NOVO GIBANJE MED KOVIN- SKIMI DELAVCI

New York, N. Y. — Organizacija kovinskih delavcev Amalgamated Metal Workers of America za vzhodni distrikt je sklical konferenco. Distrikt zastopa sedem tisoč organiziranih delavcev. Konferenco je sprejela rezolucijo, v kateri zahteva, da se izpuste vse politični jetniki, obenem pa obljublja moralno in finančno podprtje ruderjem in tekstilnim delavcem, ki so na stavki. Neka druga rezolucija spelira na predsednika in kongres, da primata sovjetsko rusko vlado.

"Prišeli smo z novim gibanjem", je rekel W. J. Kelly, člančni tajnik organizacije, "ki se ne more ustaviti in ki mora napraviti konec agresivnim napadom na delavstvo, katero je bilo mogoče izvršiti, ker delavstvo ni združeno".

Rakve bivših carjev zaplenjene.

London, 9. jun. — Iz Petrograda je prišla vest, da so sovjetske oblasti, ki pobirajo cerkveno zlato in druge dragulje v prid stradajočih, uključile v konfiskacijo tudi zlate in srebrne krste bivših ruskih carjev in caric, ki leže v grobnici katedrale Sv. Petra in Pavla v Petrogradu. Mrličem v carški grobnici so odvzeli tudi razni drugečni nakit.

MODERNI ADAM IN EVA ARE-TIRANA.

Houlton, Me. — Carl Sutter in njegova boljša polovica sta odila pred nekaj dnevi v Šume, da živita tam kot Adam in Eva. Njun namen je bil, da se prehrani in živadijo, jagodami in mogoče s kobilicami in siadkimi koreninami, kot nekdaj Janez Krstnik v puščavi. Vstopila sta v velike šume brez oblike, da tako dokažeta, da se lahko človek prehrani tudi v moderni družbi, kot se je hrail v divjinah pred nekaj tisoč leti. Vse je šlo gladko ob rok, da bi ne bilo teh preklicanih lovskih živavjev, ki so ju artileri in obtožili, da sta grešila proti obstoječim lovskim postavam.

Sutter in njegova soprga bošta morala odpotovati v najtemnejše brazilijske ali afriške gozde, kjer še nimajo lovskih postav, aka hota hotelja še nadaljuje živeti po navadah in običajih divjega človeka.

BANDITJE SO OROPALI PO-STAJNEGA NAČELNIKA.

Chicago, Ill. — Dva mlada tolovaja sta oropal B. M. O'Haverja, postavnega načelnika železniške postaje B. & O., za \$128.56. Bandita sta vstopila s samokresom v roki neprisakovano, ko je imel blagajno odprt. Eden je nanj nameril pištolo, drugi je pa vzel denar iz blagajne in njegovega žepa. Po izvršenem ropu sta se odpeljala z avtomobilom.

Obravnava proti manjševikom v Moskvi.

Moskva, 9. jun. — Štiriinštresto manjševikov in socialnih revolucionarjev se mora zagovarjati pred sodiščem zaradi raznih zavrnih dejanj in komplotov proti sovjetski vladni in posameznim sovjetskim voditeljem. Vsi so obtoženi da so pomagali Kolčaku in Denikinu ter kovali zarote soperi. — Življenje Leninja, Trockija, Zinovičeve in druge.

Važnejše osebe med obtoženci: Ameram R. Gotz, član eksekutive socialnorrevolucionarne stranke in eden glavnih pomočnikov Kremenskega; Dimitrij Donaki, ki je obtožen, da je bil v tajnih stikih z nemškim generalom Ludendorfom; Evgenija Ratner, blagajnikinja stranke, Lidija Konoplova, Semenov-Vasiljev itd.

Emile Vandervelde, vodja belgijskih socialistov in druge inter-

nacionale, kateri je navzoč kot za-

govornik obtožencev, je zahteval,

da se izberejo neutralni sodniki.

Trije predsedniki sodišča so komuni-

sti in nepristranska justicia.

Obtoženi tudi protestirajo, ker je

Nikolaj V. Krilenko glavni javni

tožitelj, češ da ima predosodek, ker

je obenem predsednik vrhovnega

revolucionarnega sodišča. Sodniki

so pa zavrgli ugovor z izjavo, da

je sodiščje sestavljeni v interesu

revolucionarjev.

Vandervelde je kritiziral edlok

sodišča, rekoč, da Belgija in Ru-

ssija imata različne pojme o justici.

"Saj se ni šuditi," ga je za-

vrnil Krilenko. "Naša obravnava

se vrši na temenu justice, za katero smo se bojevali. Kadar bo tak

justice zavladala v Belgiji, teda

bodo belgijski ministri pred sodi-

ščem."

Angloški okupirali irsko trdnjavo.

Belfast, 9. jun. — Angloške čete

so včeraj okupirale trdnjavo

Belleek, ki leži tik ulsterske meje

na ozemlju svobodne irske države.

Angloški so izstrellili 22 topovnih

granat in potem naskočili trdnja-

vo in dveh strani. Po uradnem

poročilu je bil v enem angleški

vojak ranjen. Koliko izgub imajo

sinfajnovci in jeli bilo kaj ujetih,

ni znano. Ko so Angleži zasedli

bližnjo vas z enakim imenom, so

našli tam le pet žensk. Prebivalci

protestantske vere so pogbenili

sadnji teden, katoličani pa dan

poprej pred okupacijo.

Angleži čete še vedno dohaja-

jo v Ulster. Včeraj je doseglo 600

mož v Londonderry, kjer so se na-

stavili v samostan nazarečank.

Cehi dobili pravice v Rusiji.

Praga, 9. jun. — V trgovinski

pogodbi, katera je bila podpisana

pred par dnevih med Čehoslovaki-

in Sovjetsko Rusijo, je Čehom v

Rusiji zajamčena osebna varnost

in lastniške pravice.

Baltijani bodo pomagali oljeti

turški imperij.

London, 9. jun. — Tukaj se li-

vest, da Italija podpisala tajno po-

godbo s sultanovim vladivo v Car-

gradu, katera namen je, očitno, v

zavojit Turkov. Italija se je zavezala pomagati Turkom z o-

rojcem in strelivom.

Te besede indijske revolucije

UGANKA ZA POLICIJO IN DR-ZAVNEGA PRAVDNIKA.

Chesterton, Ind. — Milton Adaire iz Chicaga je iskal blizu jerskega obrežja v divjini prostor, da postavi žotor in prebijanje nekaj dni na podtočjih. Ko je iskal prostor, se je spodalknjal nad človeškim trupom, ki je ležalo v visokem plevelu in je bilo napolnjeno.

Nekoliko proč od trupla je ležal samokres.

Blizu je ležala popolna naprava za bresčni bračev. V razvitem žotoru, ki je bil prizadelen, da se razpne, je bil kovšek za oblike in na njem je bilo ime "Anderson". Kupljen je bil 29. maja 1922 v Chestertonu.

V napolnjeni obliki je bil petnajst dolarjev. Na trupu ni znamenja sila.

Policija je pred uganko, kaj je:

umor, nasreda ali samorom?

Kako so bili izbrani ruderji v Južni Afriki.

Melbourne, Avstralija. — (Fed. Press.) — E. H. Cobden, južnoafriški trgovec, ki je obiskal Avstralijo, je povedal poročevalcu Federated Pressu, da je zadnja krvava vstaja na Randu v Južni Afriki bila posledica kapitalistične opresije, predvsem par britiskih lastnikov rudnikov, ki nimajo pojma o plemenskih in socialnih razmerah v deželi.

"Med vojno — je pripovedoval omenjeni trgovec — so v rudnikih delali Irnokozni domačini. Ker so belopoljni ruderji v vedeni oddili na fronte, ni bilo protestov zoper najemanje Kafirjev (zamorskih domačinov), ko so se pa ruderji vrnili s bojišča, je takoj prišla krv. Ruderji so sahnali nazaj svoje dele, toda lastniki so niso smeli sanje, kajti Kafirji so bili zadovoljni z niske medze. Posledice je bila, da so Kafirji imeli delo, ruderji — večinoma doslušeni vojaki — so pa stradali. Vlada generala Smutza je podpirala lastnike rudnikov, namesto da bi bila skrbela za doslušitev vojake. Teda so belopoljni ruderji — kar jih je še bilo — zastavili. Policia je izvalila stavkarje, da so prijeli za orodje. Kapitan milice v Boksburgu, je izvršil prvi čin nasilja; to je razpalilo ruderje, da so se oborožili in pričeli z vojno. Lastniki rudnikov so tekmo revoltovali Kafirje in zdaj se amrajo reditelje Angležev v Južni Afriki."

Revolucija v Indiji napreduje.

Tarknath Das. — Federated Press.

Čeprav so vesti iz Indije postale bolj redki, odkar so Angleži vstopili v ječo Mohandas G. Ghandija, ki je položil še vedno nespremenjen. Revolucionarne sile so vedno na delu in v gotovem delu dežele je opaziti veliki napredok. Oni, ki bi radi potlačili revolucionarno gibanje, skušajo preprečiti zunanjščine, da je nekooperacijsko delo, katerega je zasnovan Ghandi, umrl. Temu pa

Dokaz, da Ghandijeva organizacija krepko napreduje, je dejstvo, da so Angleži samo meseca maja arretirali več kot 1500 Sikov v province Punjab. Drugo znamenje socialne revolucije v Indiji je bilo letno zasedanje kongresa v province Bengal. Kongres se lahko smatra parlamentom province, ki šteje preko 40 milijonov prebivalcev. Na tem zboru je bila Basanti Devi, žena C. R. Dasa, ki je v ječi, izvoljena za predsednico kongresa. Pred pet leti ni bilo videti žene v političnem gibanju.

Dokaz, da Ghandijeva organizacija krepko napreduje, je dejstvo, da so Angleži samo meseca maja arretirali več kot 1500 Sikov v province Punjab. Drugo znamenje socialne revolucije v Indiji je bilo letno zasedanje kongresa v province Bengal. Kongres se lahko smatra parlamentom province, ki šteje preko 40 milijonov prebivalcev. Na tem zboru je bila Basanti Devi, žena C. R. Dasa, ki je v ječi, izvoljena za predsednico kongresa. Pred pet leti ni bilo videti žene v političnem gibanju.

Ako je sedanja družabni sistem pravilen, zakaj je treba posredovanje velikih bogastev, da naj prostovoljno sprejmejo "nekoliko manjšo" dividendo z namenom, da

SLIKE IZ NASELBIN.

Walsenburg, Colo. — Od naše premogarske družbe tu na Sunnside sem dobil povelje, da moram delati, ali pa se izseliti v treh dnevih. Ta družba ni delala sedem mesecev ter popolnoma počivala in stali smo kar po komajniskih stanovanjih. Pred par dnevi je menda dobila družba načela in sedaj bo pričela z obravnavanjem. Vsi smo bili poklicani pred ravnatelja rova in vprašani, če hočemo delati ali ne. Kajki so se jih je odzvalo, šest ali sedem pa se jih ni in to so sami nači rojaki, med katerimi sem tudi ja. V treh dneh se moramo toči soliti, kamor kdo more. — Stavkar.

Kansas. — Kot je znano je bila ta država najbolj napredna glede organiziranja, vsaj delavstvo nje je bilo napredno. Danes pa se nekdaj močna organizacija v Kansasu drobi, čeprav prihajajo poročila malone iz vseh držav, da tam pristopa delavstvo k uniam. V Kansasu odstopa delavstvo in unije in to največ tak, ki imajo nekaj pod palcem.

Najemajo male rove in jih obratujejo vsaki dan, samo da kršijo pravila rudarske organizacije, nam drugim pa ikodujejo v stavki. Takih kompanij je veliko v Orlandu, Yuleju in po drugih naselbinah Kansasa. Naselbina Gross nam je znana kot ena z najbolj zavednim delavstvom, danes pa tamkajšnje delavstvo lahko stejemo za nazadnjaško, ker večina se je pridružila k takemu delu. Nič ne pomagajo načne prečine, da bi postigli deli in olajšali nam glad in stavko. Dobro se zavedajo, da vsaka lopata nakopanega premoga, ki pride med sedanjo stavko na površje, zelo ikodus dobremu razvoju stavke in so radiča prizadeva naše države, toda ne pomaga jim to zaostat, kar mirno nadaljuje z delom. Nikakor ni lepo za rudarsko organizacijo, že ima pod svojih okriljem take člane in začela se bo krihati, ako bodo še nadalje taki člani zraven. Nikakor ni to brat-

sko početje, da nas puščate na celiču, da smo podvrženi počasnemu iztradianju in pogrin.

Člani rudarske organizacije si zapomnite one rudarje, ki so nas v tem kritičnem času zapustili in ili pomagati podjetnikom podaljševati načo stavko. Pazite namenjati vse lokalni unije, da ne bodo dobili dela po končani stavki. Če je še količaj bratske zavednosti v vas, stojte na nači strani, ne hajte z obratom, ker zdaj še čas. Če pa bodo naše proščanje v klicu na pomoč brez uspeha, tedaj pričelite posledice sebi. — Stavkar.

Lawrence, Pa. — Iz naše naselbine ni že dolgo časa nikdo potoval o položaju, v kakoršem se nahajamo. Brezposelnost traja že deset mesecev, ki pa smo jo dne 1. aprila prekrstili v stavko, oz. izprtje. Stavka v našem okrožju poteka popolnoma mirno. Pittsburška premogovna družba ni zapustila več kakor tri čuvaje, da pasijo na kompanijsko posestvo okoli rova in na hodnik v rov. To pomeni, da smo precej svobodni, in lahko hodimo povsod drugod, samo tja ne, kjer je "danger".

Slovenci, že odkar so naseljeni v tej naselbini, sa na glasu pri drugih naseljencih kot napredni, o nazadnjaštvu ni govorila. Kako se razvijamo v napredku, ne bom pisal, ker tudi napredek stane del, brez katerga ne eksistira nič na svetu, še manj pa kake prirede ali priprave za organiziranje.

Tako popolne stavke kot je sedanja niso še videli baroni premoga in tudi premogarji ne, kdo pa bo podigel v tem boju, je pa tudi težko ugantiti, premogarji gotovo ne bodo, če se bodo držali pri svojih zahtevah in vtrajali brez vsakega popusta in ne bodo hoteli delati kompromis pri pogajanjih. Skupaj po načih voditeljih U. M. W. of A. nas uče, da kadar pride čas za izvojevanje smage, takrat se tista zahtevo reši kar na kratko, ki jo njim nazadnjaški voditelji pričnejo namigavati, da je del, kajti ljudstvo trpi na posmanjanju radi goriva. Tako se je zgodilo pred dvemi leti in ne-

mogoče je prikriti resnico, da bi bili takrat lahko dobili šesturni delavnik in 60 odst. povlačka.

Stavkarji morajo radi tega paziti in biti čuječi, ko se bodo vrnila pogajanja, da se bodo zavrnili po zaključkih konvencije in da ne ostanemo na celiču. Naša borba danes je na dobri podlagi, zato moramo zmagati, če bomo ostali zvesti v nji za naše pravične zahteve. Šesturni delavnik pomeni delati pet dni na teden in samo po šest ur na dan, povprečno pa bomo tedaj delali vse enako. Operatorji nas ne bodo mogli šikanirati kot so to vršili dosedaj.

Pittsburška premogovna družba ima v tem okrožju 51 premogarov in jih je imela 34 zaprtih skoraj leto dni, nekatere pa tudi več časa; v 17 pa so obratovali skoraj vsak dan. Nekaj rudarjev je torej delalo, drugi pa bi morali kmalu za gladom podleči. Razume se, da bi morali enako producirati, ker tudi jesti hočemo vse enako. Do danes se namreč še ni posrečilo zdravnikom, da bi lahko operirali človeka na želoden ter bi ga mu vzeli ven, da bi lahko med brezposelnostjo posadal brez vsakega gladu, ko bi pričelo delo, pa bi ga mu zopet lahko vili.

Dne 20. maja je umrla članica našega društva, št. 245 SNPJ, sestra Annie Zaitz. Bolehalo je 15 mesecev za vodenico. Pokojnica je bila naprednega mlajšenja in je tekmo vse svoje bolezni čitala podnene knjige in napredno čitivo. Pokopana je bila po civilnem obredu na pokopališču v Bridgewateru, Pa. Bodil ji lahka zemlja. — Poročevalce.

Isoklice Scofield, Utah. — Iz več naselbin so rojaki že pred meseci poročali, da se vrača v delo pomlad, dočim se je pri nas povrnila še sedaj meseča junija. Po višini gorah se je sneg vseeno prepustil nižavi in narava je pričela zeleneti.

Kot je bilo že poročano, smo učniški premogarji na stavki in moralni zapustiti kompanijska stanovanja, da sedaj prebivamo v šotorih. Nekateri še vedno tožijo, da jih zebe, kar pač nikako čudo,

je zgodilo pred dvemi leti in ne-

"Jaz menim ... jaz menim, da 'od Smolenska do Taškenta nič več tako težko ne čakajo študenta'."

"Ste videli, kaj je pil Fedjka v kuhinji?"

"Kaj je pil? Žganje je pil."

"Nu, tak vedit, da je zadnjikrat v življenju pil Žganje. Priporočam vam to v spomin in nadaljnje premišljevanje. In zdaj se spravite k vratu, do jutri vas ne potrebujem ... Toda mislite name: ne uganjajte neumnosti!"

Liputin je stekel proti domu, kakor bi mu gorelo za petami.

IV.

Že dolgo je imel pripravljen potni list na tuto ime. Pusto je misliti, da se je v tako akurenem možičku, malenkostnem rodbinskem trinogu, državnem uradniku (čeprav fourierstu) in predvsem oderhu-kapitalistu natihem že zdavnaj prorodila fantastična misel oskrbeti si za vsak slučaj, ta potni list, da jo je njegovo pomočjo popiha v inozemstvu, če — možnost tega "če" je dopušča, da si bili niti sam ne mogel opredeliti, kaj naj počne usodni "če" ...

Ali zdaj se je njegova vsebina mahoma sama pokazala. Obupna misel, s katero je prišel k Kirilovu po "tepu", ki mu ga je zabrusil Pjotr Stepanovič na ulici, je obstajala v tem, da jutri, kajti hitro se dan zavita, pusti vse in se reči v inozemstvo! Kdor ne verjam, da se dogajajo tako pustolovne reči še dandanačnji, v našem vsakdanjem življenju, naj si ogleda biografijo vseh pravih ruskih emigrantov v inozemstvu. Niti eden ni pobegnil gametne in s stvarnejšim premiselkom. Ves ta svet ni drugega kakor nebrzdano kraljestvo strahov.

"Náte ga, vzemite ga!" je kriknil Fedjka in se smagoljavno zasukal na petah. Kakor bi trenil je pograbili čepico pa celo izpod klopi ter izginil.

Pjotr Stepanovič je ležal v nezavesti in hrobel. Liputin je še mislil, da je ubit. Kirilov je planil v kuhinjo.

"Z vodo ga je treba!" je zavpil.

Prinsel je v Selezni zajemavki vode iz vedra ter mu jo nnil na glavo. Pjotr Stepanovič se je ngenil, privzgignil glavo, sédel pokonci ter se brezmiselno zagledal predse.

"Nu!" ga je vprašal Kirilov.

Pjotr Stepanovič ga je pozorno pogledal, ne da bi ga spoznal odkraja. Ko pa je viden Liputina, stopivšega iz kuhinje, se mu je vrnil gnušni smehij; bliskoma je planil kvišku ter gobral revolver.

"Ako vam pride na um, da jutri pobegnete kakor podleč Stavrogin," je besno planil nad Kirilovom, ves bled, le komaj razločno jecljaje besedo, "vas najdem na drugem koncu zemlje ... obesim vas kakor muho ... zmečkan vas ... razumete?"

In nastavil mu jo revolver naravnost na čelo; toda še tisti hip se mu je zavrnila popolna zavest. Spustil je roko, porinil orožje v čep, ter zdrial in hišo, ne da bi hrhnil besedo. Liputin mu je sledil. Zdesla sta skozi prejšnjo vrzel, ter se odpravila spet po bregu, prijemajo se za plot. Pjotr Stepanovič jo je nagle ubral po ulici, tako da ga je Liputin komaj dohajal. Na prvem razpotu je zdajal obstal.

"Nu!" se je izzivalno obrnil k Liputinu.

Liputin se je spomnil revolverja; ves je še trepetal od nedavnega prizora. Toda odgovora ni mogel nadrlati, kar sam od sebe mu je zdajel skočiti z jesika:

ker še vsako jutro pada debela slana in brijejo mrzli vetrovi.

Stavka v naši okolici se sedaj nadaljuje mirno. Po zadnjih tukajšnjih nemirih, dne 29. junija, je Utal Fuel kompanija iz Winterquatersa v Clear Creeku prenehal dobivati najeteze, kajti po zelenicni jih sploh ni mogoče več dobiti. Daleč od zunaj pri progredi so stavkarji postavili straže, ravnatak tu okoli, da smo vse za kompanijo namenjene najeteze lahko vrnili. Čim je skopnel sneg, pa je kompanija zopet skušala dobivati "prostovoljne delace" po avtomobilih in motornih kolesih. Uniske straže so tudi to opazile in zopet je bil prečen načrt kompanije, ker naše straže so jih zavrnile od koder so prišli.

Ker kompanija ne more dobiti najeteze, je umevno, da je produkcija premoga v teh dveh rovih jako pišča, na delu so v omenjenih dveh rovih ostali samo trije Slovenec. Eden je iz Clear Creeka, ki še vedno žaka, kdaj mu bosta bos in superintendent povedala, da je stavka. Naročen je na Prosveto, zato mu svetujem, da jo dobro prečita, čim jo prejme in ne bo mu treba čakati, kdaj mu bosta povedala, da je stavka. Ne imam lista samo zato, da ima žena zjutraj za podkurjanje. Načo Jože je šel v Winterquarters, kjer poljubil roko staremu monsakemu škofu, ki je prišel od nekod, da bo tu zlomil stavko. Pred več leti je bil superintendent pri rovu in Jože je pred 15 leti dal delo, da si je toliko prihranil, da bo danes lahko ostal v vrstah zavednih rudarjev in ne bi delal izjeme med ostalimi Slovenci, sebi in svojim otrokom pa nakopal nelepo ime. Tudi on je naročnik Prosvete, pa jo gotovo tudi rabi kot gori omenjeni, da bi jo čital, bi danes ne opravil dela; toliko zavesti bi gotovo imel. Nikakor ne bo lepo, če bo cela njegova družina ostala pri SNPJ, on sam pa bo črtal radi kršenja pravil. Še en Slovenec je v Winterquartersu, ki pa je slab premogar, da kompanija nima z njim drugega kot da je za eno število pokornih delavec močnejša.

Dne 22. maja je bilo po celem Carbon countiju proglašeno za oddajo orožja državni policiji, pa je menda bil le glas vprijotega v puščavi. — Stavkar.

Silver Lake, Ore. — Država Oregon se klimatično deli v dva različna dela. Približno po sredini države se razprostira Cascado gorovje, ki se tu pa tam dviga visoko nad gozdno črto in nam nudi veličasten prizor večino belih snežnikov. Na zgodnjem strani tega gorovja je zemlja večinoma valovita in se tupatama razprostre v lepo ravno dolino. Skoraj vse, za poljedelstvo in sadnjerejo prikladna zemlja je obdelana in po nekod bi rekli za po svobodi hlepčega človeka skoraj pregosto oblijadena.

Prvotno je bila vsa pacifiška obala te pokrajine zaračena s silnimi gozdovi, kar nam pričajo posamezno stojeda dreves, ki merijo v premeru po par metrov. Človeku je akorski milo pri sreu, ko vidi vsak dan tovorne vlake

SLOVENSKA ZDRAVNISKA KNJIGA
na čenke se lahko kupi pri Dr. Soukupu, številka 55. Ta zdravnik tudi se nadaljujejoča nenačina na v njegovo delo za upoznaj na Žabice. On sprejema tudi bolnike v njegovem stanovanju vsak dan in ob vederni ob nedeljah samo dopoldne.

DR. A. M. SOUKUP,
3839 W. 22nd St., cor. Millard Ave.,
(Adv.) CHICAGO, ILL.

Za kuhanje piva doma

imamo v zalogi slad, kmelj, sladkor in vse druge potrebne. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhan vedenje le najboljši in najčesnejši. Dobiti je tudi skrbni sodov, steklenici in raznih lončev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po potničku, točno v vse kraje.

Grocerijnam, sladčinarjem in v proizvodnji zelenjave doma primeren pust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRENCH LINE
CONTINUOUS STEAMSHIP TRANSPORTATION
Express Postal Service
DIREKTNA SLUŽBA V
JUGOSLAVIJO
preko Hrva

LA SAVOIE June 10.
PARIS June 14.
CHICAGO June 15.
LAFAYETTE June 24.

Izvrsna komunikacija na treh razredih. Kabin in univerzitativni in tečnika voda, na 2, 4 in 6 londi. Poslovna jedilna soba, sobe za kadilice, pivovalna, kreveta, vse kar je na razpolago potreben v treh razredih. Vino in pivo vseh.

Za nadaljnje informacije vprašajte pri lokalnih agentih FRENCH LINE.

vozeče posekane te gondine orjake v tovarno, kjer jih izpreminjajo v papirnatni nič.

Slika zapadnega Oregonia je za ljubitvijo narave zelo imponantan in kar težko je obiskovalec, ko odpotuje preko gorovja proti vzhodu, kjer ga pozdravlja po svoje dišči divji pelin. Toda, ker smo že na potu vsled razmer, nam nič ne koristi tarnuti, udamo se v usodo in potujemo dalje. Zeleni gozdovi se boljšinom odzajajo, da so jih zavrnile od koder so prišli.

SLOVENSKI VDOVEC
star 29 let, brez otrok se želi seznaniti s Slovenko v starosti 18 do 30 let v svrbo ženitve. Vzame tudi vdovo z enim otrokom. Oglašajo naj se samo tiste, kateri so pri volji oditi v par letih v star kraj.

V starem kraju imam lepo posestvo brez vsakega dolga. Hišo, v kateri je trgovina, imam sedaj v najem za toliko časa, da se posnemam domov. Sicer pa namaram vse tudi jaz voditi trgovino potem ko pride domov, aki bodo moja izvoljenka zadovoljna tako. V gotovini pa imam dva tisoč dolarjev. Lepa prilika za one, ki želi postati poštena gospodinja. Vse drugo se lahko pismeno dogovorimo, ker mi želim držati v star tem, priporočam, da katera resno misli, naj griloži tudi svojo sliko, ki jo vrnem na zahtevo. Vsa pisma je nasloviti na naslov: "RESNI ŽENIN", 2657 So. Lawndale ave., Chicago, Ill.

FARMA NAPODAJ.

Prodaja se 85 akrov zemlje v državi Wisconsin vse je ograjeno in je v lepem kraju ob glavnem cesti. Prodram po zelo nizki ceni ker mislim v kratkem odpretovati v stare domovino. Za natančna pojasnila pridite osebno ali pa pišite lastniku na naslov: John Korian, P. O. Box 168, Du Quoin, Ill. (Adv.)

POZOR SLOVENCI IN HRVATJE!

Ujedno se priporoča vadni rojakom in rojakinjem ter Jančini dobro poskrbivo z nizkimi pijačami, zmedkami, biljarnimi misli, skali gumi za števlenje in razne sladkarje.

JAKOB PETEK,
139 West 2nd St., Street,
Salt Lake City, Utah.

(Adv.)

VAŠ PODPIS

BO imel tako vrednost, kakrino mu boste s svojimi prizadevanji sami ustvarili. Vrednost odvisni največ od vašega prizadevanja sistematično hraniti.

VI ste opravili tudi nekaj imeti od vašega dela, zato se odločite sedaj izplačevati sebi določeno sveto iz vašega tedenskega zaslužka in jo vlagajte v to banko.

SKLENITE hraniti in vrednost nositi vsega